Bijna was het raak in Vreeland...

„Maandag 1 januari 1945: Nieuwjaarsdag in Vreeland. Vorstweer. Redelijk mooie dag. Vliegtuig neergestort!", aldus een aantekening in mijn bewaarde dagboek uit de oorlogsjaren 1940-1945. In januari 1989 maakte ik van dit gebeuren een historisch verslagje.

„... één-motorig vliegtuig kwam uit een formatie met motorstoring naar beneden (Vreeland), kwam uit westelijke richting over het weiland recht op het dorp Vreeland af! De piloot wist zich nog uit dit vliegtuig te werken, dat echter al te laag bij de grond was om de parachute te (kunnen) openen. Ten westen van boerderij 'Van Zwieten' ('Ora et Labora' aan de Boterweg) sloeg de piloot met zijn hoofd dwars door het ijs in de sloot en was op slag dood. Het (Duitse) toestel, een Focke Wulf, zeilde onbemand en laag over het dorp Vreeland en kwam ongeveer een kilometer ten oosten van het dorp in de Dorssewaardse polder terecht. Ontwortelde een boom in het land van boer Van Beusekom en boorde zich diep in de bevroren kleibodem."

Bodenplatte

Later onderzoek bracht aan het licht, dat het een Duits jacht- en duikbommenwerper was van het type FW 190-A8, serienummer W739159. Het behoorde tot de groep 3 Staffel/JG L en had als basis het vliegveld Twente. Vlieger op deze fatale vlucht was Feldwebel F.W. Kilian.

Kilian maakte op die eerste dag van 1945 deel uit van operatie *Bodenplatte*. Deze operatie was een eind 1944 in het geheim opgezette verrassingsaanval. Deze grootscheepse operatie, met lle beschikbare vliegtuigen, was gericht op de reeds in Noord-Frankrijk, Belgi en Nederland door de geallieerden bezette vliegvelden. De Duitsers leden grote verliezen: tal van toestellen werden door eigen luchtafweergeschut neergehaald, daar deze kennelijk niet op de hoogte was van deze *raid*.

Bodenplatte startte op 1 januari 1945 vanaf vliegveld Twente.
Het doel van Kilian was het Belgische vliegveld Maldegem. Vermoedelijk werd Kilians toestel al op de heenweg aangeschoten door een vijandelijke jager, gezien de piloot van zijn boordgeschut gebruik had gemaakt. Gevonden lege hulzen in het wrak maken deze veronderstelling waarschijnlijk.

Het lichaam van Kilian werd door de Duitsers geborgen en tijdelijk opgebaard in de koepel van het huis 'Vrederust' aan de Bergseweg (bij Van Leers Vatenfabriek). Later werd de Duitse piloot in Enschede begraven.

Berging

Zaterdag 21 oktober 1978: begin van de bergingsoperatie; met drie man wordt met de schop gegraven en gevonden worden een oliekoeler, vele stukken aluminium en een pantsering.
Andere dagen wordt verder gegraven in de zware klei, met de schop. Gevonden worden 20 mm.-hulzen, één granaat, twee elektromotoren, een dekseltje met tekst en een stuk hoofdligger met gat voor bevestiging boordkanon. Er komt trekker-hulp en een landingspoot wordt geborgen, 20 mm.-hulzen en veel aluminium.
Op donderdag 9 november worden geborgen het 20 mm.-kanon, één mitrailleur en een patserplaat.
Er zijn dagen dat niets wordt gevonden. Maar op zaterdag 2 december wederom een landingspoot, propellerblad en enkele cylinders. Tot slot komt op de laatste dag een zware Atlaskraan eraan te pas. Gevonden: een cylinder en een propellerblad.

Er wordt geconstateerd dat het toestel vier vijf meter diep in de grond zat. Op 2 à 2,5 meter diepte had men bij de opgraving al veel last van het grondwater!

H.J.A